

Ang Banagbanag

The Dawn in the Cebuano

Hulyo 2018

Makaabot ba ang Tawo sa “Gisaad nga Yuta?”

“Tungod sa pagtoo si Abraham misugot sa diha nga gitawag siya sa pag-adto sa usa ka dapit nga iyang pagadawatong ingon nga panulondon; ug siya miadto nga wala lang mahibalo kon asa siya paingon. Tungod sa pagtoo siya mipuyo didto sa yuta sa saad, nga daw sa laing yuta, nga nagpuyo sa mga balongbalong uban kang Isaac ug Jacob nga mga manununod sa mao rang saad uban kaniya. Kay siya nagpaabut man niadtong lungsod nga may mga patukuranan, kinsang magtutukod ug magbubuhat mao ang Diyos.”—Hebrews 11:8-10

Niadtong Abril, 1968 may kalim-an ka tuig na nga milabay, si Dr. Martin Luther King, Jr. naghatag sa usa ka pakigpulong sa Memphis, Tennessee, kon diin iyang gisulti kini nga mga pulong: “Gusto ko lang buhaton ang kabubut-on sa Diyos. Ug gitugotan niya ako sa pag-adto sa bukid. Ug ako nagtan-aw. Ug nakita ko ang Yutang Saad. Dili tingali ako makauban kaninyo didto. Apan buot ko nga mahibal-an ninyo karong gabhiona, nga kita, isip katawhan, makaadto sa Yutang Saad. ... Ang akong mga mata nakakita sa himaya sa pag-anhi sa Ginoo.”

Kini nga pakigpulong mao ang katapusan ni Dr. King. Pagkasunod adlaw, samtang siya nagbarug sa gawas sa iyang lawak sa motel sa Memphis, siya gipatay sa usa ka mamumuno. Kini namatikdan sa doktor nga nagpahigayon sa iyang otopsiya nga bisan tuod siya 39 anyos lamang ang edad, ang iyang kasingkasing anaa sa kondisyon sa usa ka 60-anyos nga lalaki. Daghan niini ang may kalabutan sa dakong kahamol sa iyang daghang katuigan sa pag-apil sa kalihokan sa Civil Rights. Sa pagkatinuod, kini nagbarug ingon nga ebidensya sa iyang walay kakapoy nga pagtahan sa hinungdan sa pagkasama, kalinaw, ug panag-igsoonay sa tanang katawhan.

Ang tinguha ni Martin Luther King, alang sa iyang kaugalingon ug alang sa daghang mga tawo nga iyang girepresentahan, sa pagsulod sa Yutang Saad, sa walay duhaduha gibalik sa hunahuna ug kasingkasing sa kadaghanan sa katawhan. Ang katawhan, sa kinatibuk-an, dugay nang nagtinguha alang sa usa ka panahon ug dapit nga adunay usa ka nindot nga panaw sa kalinaw, seguridad, panglawas, pagtahud ug gugma

taliwala sa mga lumulupyo sa yuta. Ang mga matinud-anon nga mga katawhan sa tibuok kalibutan nagpadayon sa paglaum, ug gani nag-ampo, alang sa usa ka positibo nga tubag sa pangutana sa atong titulo-ang tinguha nga tin-aw nga gipahayag ni Dr. King may tunga sa siglo nga milabay.

BIBLIKANHONG GIGIKANAN

Ang termino nga “Gisaad nga Yuta” adunay gigikanan sa Biblia, nga espesipikong nagpasabot sa yuta nga gisaad kang Abraham, Isaac ug Jacob, sumala sa gipahayag sa atong pagbukas nga Kasulatan. Kini nga mga bersikulo nagpahayag nga ang matinud-anon nga mga patriyarka nagpuyo lamang ingon nga mga estranghero niining yutaa. Sila mapailubon nga naghulat alang sa panahon nga ang Diyos mag-andam niini ingon nga usa ka permanente nga pinuy-anan nga dapit alang sa ilang mga kaliwat, lakip na ang pagtukod sa mga siyudad nga adunay “mga permanenteng pundasyon.”

Sa paglabay sa panahon, ang mga anak sa dose ka mga anak nga lalaki ni Jacob nahimong daghan, ug ang Diyos nagsugod sa pagtawag kanila sa ngalan nga “Israel.” (Gen. 35: 9-12) Tungod kay dili pa panahon sa Diyos ang gitakdang panahon alang sa mga Israelita makaangkon sa yuta nga gisaad ngadto sa ilang mga katigulangan, iyang gipanghimakak nga sila nagpuyo sa Ehipto sulod sa taas nga panahon. Sa Ehipto, sila “milambo nga madagayaon, ug midaghan, ug nahimong kusganon kaayo.” (Exodo 1:1-7) Sa katapusan, miabut ang panahon nga ang katuyoan sa Diyos nga ang mga Israelita magpuyo nga permanente sa yuta nga gisaad ngadto sa ilang amahan nga si Abraham magsugod na ang katumanan niini. “Gihinumduman sa Diyos ang iyang pakigsaad kang Abraham.” - Exodo 2:24

Ubos sa pagpangulo ni Moises ug Aaron, nga gitudlo sa Diyos alang niining dakong katuyoan, ang mga Israelita mibiya sa Ehipto. Kini laing kap-atan ka tuig sa wala pa ang dakung panghitabo nahitabo sa pagsulod sa gisaad nga yuta, ug gibana-bana nga unom pa ka mga tuig sa pagbuntog ug gibahin kini sa nagkalainlaing mga tribo. (Josue 14:7,10) Bisag dili nato kini hisgotan niining panahona, ang Kasulatan nagtala sa daghang hinungdanong mga hitabo nga nahitabo sa maong panahon. Adunay napulo ka hampak sa Ehipto; ang pagsugod sa Paskuwa sa Israel; ang milagrosong pagtabok sa Pulang Dagat; ang pagpaniktik gikan sa yuta sa saad, ug ang resulta nga mga dautan nga mga taho; ang

paglatagaw sa mga Israelinhon sa kamingawan sulod sa kap-atan ka tuig; ang mga tagana sa pagkaon ug tubig nga gihimo sa Diyos alang sa katawhan; ug sa pagtukod sa pakigsaad sa Israel uban sa Diyos, uban sa mga balaod ug relihiyosong serbisyo niini. Ang Mga Libro sa Exodo, Levitico, Numeros ug Deuteronomio adunay daghan nga detalye mahitungod niini ug daghan pa nga mga kasinatian sa mga Israelita sa ilang pagbiyahe.

DAKONG PAGPAABOT

Ang asoy bahin sa mga anak sa Israel nga nagsulod sa yuta sa saad nahitala sa Libro ni Josue. Samtang gitan-aw nato kining mahinungdanon nga hitabo sa ilang kasaysayan, atong mabatyagan ang kahinam sa kampo sa Israel. Ang katumanan sa saad nga gihimo ngadto sa ilang amahan, si Abraham, dul-an sa lima ka siglo sa sayo pa, hapit na matuman. Ang Diyos miingon nga iyang ihatag ang yuta, nga gitawag og Canaan, ngadto sa kaliwatan ni Abraham hangtud sa kahangturan. (Gen. 12:1-7; 13:15) Sa wala pa mamatay si Moises, samtang siya nagbarug sa tumoy sa Bukid sa Pisgah nga nagtan-aw sa Canaan, gipahayag sa Diyos ang gidak-on sa yuta nga iya sa Israel. (Deuteronomio 34:1-4) Si Moises wala tugoti nga mosulod sa Canaan, apan karon, ubos sa pagpangulo ni Josue, ang mga Israelinhon nagkampo sa utlanan sa mao gayud nga yuta.

Kap-atan ka tuig ang milabay, ang mga Israelita mibarug sa samang posisyon, nga hapit na mosulod sa yuta. Nianang panahona, pipila lamang ka bulan human nila gibiyaan ang Ehipto sa usa ka “hataas nga kamot” [“maisugon,” New American Standard Bible] ug uban sa madaugon nga awit sa pagdayeg sa Diyos sa ilang mga ngabil, nakaabot sila sa utlanan sa Canaan. (Exodo 14:8; 15:1-21; 19:1; Deut.1:2,19,21) Bisan pa, sa dihang gipadala ni Moises ang dose ka mga espiya alang sa pag-tino, duha lamang ang mibalik nga may positibo nga mga taho. Si Josue ug Caleb miingon, “Manungas kita gilayon, ug manag-iya niini; tungod kay kita makahimo sa pagbuntog niini.” “Sa pagkatinuod kini nagaagay sa gatas ug dugos.” Ang laing napulo ka mga espiya, hinoon, “nagdala sa usa ka dautan nga taho sa yuta.” “Usa ka yuta nga nagkaon sa mga lumolupyo niini;...ug didto nakita namo ang mga higante” “Ug ang mga tawo nanghilak nianang gabhiona.” (Num 13:25-33; 14:1) Ang ilang pagpaabut nahimong kahadlok nga hilabihan nga nagtukmod sa mga tawo sa paghunahuna sa pagbato kang Caleb ug Josue. (Num 14:10) Ang ilang pagtuo sa Diyos dili lig-on sa pagsunod sa iyang mga pagtulon-an.

Apan, human sa kap-atan ka tuig nga paglatagaw sa kamingawan, kining walay pagtuo nga kaliwatan sa mga Israelinhon namatay, sumala sa gisaad sa Diyos. (Num 14:22,23) Bisan ang ilang ligdong nga lider, si Moises, patay na karon. Ang duha lamang nga matinud-anon nga mga espiya, si Josue ug Caleb, nagpabilin sa kaliwatan nga hingkod nga migula gikan sa Ehipto. (Num 32:11-13) Kombinsido gihapon sila nga si Jehova usa ka gamhanang Diyos nga makahatag kanila sa gisaad nga yuta sa Canaan, nga nag-agay sa gatas ug dugos.

Human sa kamatayon ni Moises, si Josue mao ang makataronganon nga gipili sa Diyos sa paggiya sa mga anak sa Israel ngadto sa Canaan. Siya mao ang matinud-anong tawo ni Moises, nga nagpakita na sa mga abilidad sa pagkapangulo. Siya ang nangulo sa Israel sa ilang mabangis nga pagpakig-away batok sa mga Amalecita, ug, uban sa panabang sa Ginoo, nakaangkon og dako nga kadaugan. (Exodo 17:8-14) Karon ang katawohan mitoo kang Josue, nga misalig kaniya, ug nahibalo nga siya gipili sa Diyos.

Si Josue, sama ni Moises, usa ka maaghop nga tawo nga wala makasabot sa responsibilidad ug awtoridad ingon nga mahimo niya. Bisan pa, sa dihang gisugo siya sa Diyos sa katungdanan nga kaniadto kang Moises, iya dayon nga gidawat ang pribilehiyo ug milihok. Ang Ginoo miingon, “Walay bisan kinsang tawo nga makatindog sa imong atubangan sa tanang mga adlaw sa imong kinabuhi: ingon nga ako nag-uban kang Moises, mao man usab ako uban kanimo: dili ko ikaw pakyason o biyaan. ... Magmalig-on ug magmaisug; ayaw kahadlok, ni malisang ka kay ang Ginoo nga imong Diyos magauban kanimo bisan diin ka moadto.”- Josue 1:5,9

SI JOSUE NAGSUGOD SA PAGDUMALA

Si Josue nagsugo sa iyang mga alagad, nga nagaingon: “Umagi kamo sa taliwala sa kampo, ug sugoa ang katawohan, sa pag-ingon: Pangandam kamo ug mga makaon; kay sulod sa totolo ka adlaw manabok kamo niining Jordan, sa pagsulod aron sa pagpanag-iya sa yuta nga gihatag kaninyo ni Jehova nga inyong Diyos aron inyong panag-iyahon kini.” (Josue 1:11) Ang mga tawo mitubag, “Ang tanan nga imong gisugo kanamo among buhaton, ug bisan asa nimo kami ipadala, kami moadto.”(bersikulo16) Ang mga panahon nausab, ug ang mga tawo uban kanila. Kini nga kaliwatan mas masaligon kay sa ilang mga amahan. Sila nangandoy sa katapusan sa ilang mga paglatagaw sa kamingawan, ug sa pagsulod sa yuta.

Duha sa iyang sinaligan nga mga tawo ang gipili ni Josue aron sekretong maniid sa siyudad sa Jericho. Ang mga espiya gisugo sa pagpangita sa usa ka babaye nga ginganlan og Rahab, kinsa daling midala kanila ngadto sa iyang balay ug gitagoan kini. Gikan sa mga pulong ni Rahab nahibal-an nato nga ang mga tawo sa lungsod nahadlok, ug ang mga pangulo sa siyudad nangita sa Hebreohanong espiya. (Josue 2:1-7) Ang iyang pagpahayag sa pagtoo gipakita niining mga pulonga: “Kay ang Ginoo nga imong Diyos, siya ang Diyos sa langit sa itaas, ug sa ubos sa yuta.” (Bersikulo 11) Bisan og si Rahab walay maayong dungog, siya gidayeg ni Apostol Pablo tungod sa iyang kombiksyon. “Tungod sa pagtuo ... nakadawat siya sa mga espiya nga may kalinaw.” (Hebreohanon 11:31) Dako kaayo ang iyang pasalig nga andam siya nga ibutang ang iyang kaugalingon sa peligro pinaagi sa pagtago kanila, ug dayon pagtabang kanila nga makalingkawas pinaagi sa pisi sa bintana sa iyang balay, nga gitukod sa paril sa siyudad.

Human gisunod ang tambag ni Rahab sa pagtago sa kasikbit nga kabukiran sulod sa tulo ka adlaw aron malikayan ang mga naggukod kanila, ang mga espiya milabang sa Jordan ug mibalik kang Josue. Ang ilang report positibo kaayo. “Sa pagkatinuod ang Ginoo mitugyan sa among mga kamot sa tibuok yuta; kay bisan ang tanan nga mga pumoluyo sa nasud nangaluya tungod kanato.” (Josue 2:16,22-24) Uban niining kasaligang kasayuran, gisugdan ni Josue ang mga plano sa pagtabok sa Suba sa Jordan. Human ihatag ang tanang gikinahanglan nga mga panudlo, siya misulti sa mga tawo, nga nag-ingon, “Pagbalaan kamo sa inyong kaugalingon: kay ugma ang Ginoo magbuhat ug mga katingalahan sa inyong taliwala.” - Josue 3: 5

PAGTABOK SA JORDAN

Gikan sa panglantaw sa militar, kini mao ang panahon nga dili maayo para sa pagtabok sa Suba sa Jordan, tungod kay kini ang panahon sa tingbaha ug nag-awas sa mga tampi niini. Kasagaran kini dili mokubos sa usa ka gatus ka mga tiil ang kalay-on niini, apan karon ang gitas-on niini midako pa sa daghan nga mga higayon. Ang sulog usab peligroso nakaayo ug lalom. Wala kini nakapugong sa kahinam sa mga Israelita. Samtang sila nagkampo nianang gabhiona sa daplin sa suba ug nag plano alang sa umaabot nga adlaw, wala'y usa ka pulong sa pagprotesta ang nahimo. Dako kaayo ang ilang pagtuo sa gahum ug kaalam sa Diyos.

Pinaagi ni Josue, gisugo sa Ginoo ang mga tawo nga sa pagkasunod adlaw ilang bantayan ang mga pari nga Levita nga mag-una kanila, nga nagdala sa Arka sa Kasabotan gikan sa Tabernakulo. Gikan sa usa ka posisyon nga gibana-bana nga katunga ngadto sa tres-kwarto nga usa ka milya sa luyo, ang tibuok nga pundok sa Israel mosunod. Dayon maghimo ang Diyos og usa ka milagro. Sa diha nga ang mga lapalapa sa mga tiil sa mga saserdote nagpahulay sa tubig, ang suba mohunong sa pag-agos, ug ang mga tubig “magatindog sa usa ka pundok.” (Josue 3:3-13) Ang mga pari nga nagdala sa Arka mohunong ug mobarog sa tunga sa suba, hangtud nga ang tanan nga Israel milabay nga luwas.

Mao kini nahitabo, ingon sa gihulagway sa Diyos ngadto kang Josue, nga “ang tanan nga mga Israelita molabay sa uga nga yuta, hangtud nga ang tanang mga tawo nahimo nga limpyo sa Jordan.” Kini naglakip “mga kap-atan ka libo nga nangandam alang sa gubat [kinsa] milabay sa atubangan sa Ginoo sa pagpakiggubat.”(Josue 3:17; 4:13) Bisan unsa man nga pamaagi ang iyang gigamit sa paghunong sa pagdagayday sa makuyaw nga Suba sa Jordan, nahibalo kita nga kini ang gamhanang kamot sa Diyos nga gigamit alang sa iyang mga pinili mga tawo.

HANDUMANAN NGA MGA BATO

Ang Ginoo nagsugo kang Josue nga magpili sa usa ka tawo gikan sa matag usa sa napulog duha ka mga tribo ug magasugo kanila sa matag usa nga magdala sa usa ka bato gikan sa taliwala sa Jordan, diin ang mga saserdote nagbarog sa Arka, ug ibilin ang napulog duha ka mga bato “sa lugar nga puloy-anan, diin kamo magpuyo niining gabhiona,” nga mao ang Gilgal. “Kini nga mga bato alang sa usa ka handumanan alang sa mga anak sa Israel sa walay katapusan. ... Ug namulong si Josue sa mga anak sa Israel, nga nagaingon: Sa diha nga ang inyong mga anak mangutana sa ilang amahan, nga magaingon: Unsa bay kahulogan niining mga batoha? Nan suginlan ninyo ang inyong mga anak, sa pag-ingon: Ang Israel mitabok niining Jordan sa yutang mamala. Kay si Jehova nga imong Diyos, nagmala sa mga sapa sa Jordan gikan sa imong atubangan, hangtud nga ikaw nakatabok, ... nga kamo mahadlok kang Jehova nga inyong Diyos sa walay katapusan.”(Jos. 4:2-7,20-24) Sa wala pa ang mga pari mibiya sa ilang posisyon sa suba, gibutang ni Josue ang lain nga “napulog duha ka mga bato sa taliwala sa Jordan, sa dapit diin ang mga tiil sa mga saserdote ... nagbarug: ug kini anaa pa hangtud karon.” - berso. 9

“Ug nahitabo, sa diha nga ang mga sacerdote nga nanagyayong sa arca sa tugon ni Jehova, nakatahaw-as na gikan sa kinataliwad-an sa Jordan, ug ang mga lapalapa sa mga tiil niining mga sacerdote nahitunob na sa yutang mamala, nga ang mga tubig sa Jordan mamalik sa ilang kaugalingong dapit. ug nagdagayday sa tanan niyang mga tampi, sama sa ilang gibuhay kaniadto.”(bersikulo 18) Nakabalo ang mga hari sa mga Amorreo ug Canaanhon nga ang Diyos “nagpamala sa mga tubig sa Jordan gikan sa atubangan sa mga anak sa Israel.” Tungod kay ang gabaha nga suba dili naman mao ang sukod sa kaluwasan kanila, “ang ilang mga kasingkasing nangatunaw, wala na usab ang espiritu diha kanila.” – Josue 5:1

Sa Gilgal, diin ang mga bato sa handumanan gibutang sumala sa mga instruksyon sa Diyos, ang Israel sa unang higayon nagkampo sa gisaad nga yuta. Upat ka adlaw human sa pagtabok sa Jordan, ilang “gisaulog ang paskuwa ... sa kapatagan sa Jerico. Ug sa pagkaugma human ang pasko, nangaon sila sa abut sa yuta, mga tinapay nga walay lebadura ug mga sinanglag nga mga trigo, sa maong adlaw gayud. Ug sa pagkasunod nga adlaw ang mana mihunong na sa pagpangaon sa mga lobo; ni dad-on pa ang mga anak sa Israel sa mana. apan sila nagkaon sa bunga sa yuta sa Canaan.”- Josue 5:10-12

HULAGWAY SA UNALABOT NGA MGA BUTANG

Adunay daghang bililhong mga hulagway ug mga pagtulon-an nga makaplagan niining kulbahinam nga asoy sa pagsulod sa yuta sa Canaan. Atong nasayran nga ang pagtoo gigantihan, kung atong makita ang kaso ni Rahab. Atong nakita kon giunsa sa Diyos ang pagpadaug sa Israel sa dihang sila misalig kaniya, ug naghatag kanila ug kalig-on sa pagbuntog sa dagkong mga babag nga ilang nasugatan sa pagsulod ug pag-angkon sa yuta.

Gikuha ni Pablo ang talagsaong mga pagtulon-an gikan sa kamatuoran nga ang dili matinumang mga Israelita nga mibiya sa Ehipto wala tugoti nga mosulod sa yuta. Gisulti niya kini sa konteksto: “Ako nanumpa sa akong kasuko, sila dili makasulod sa akong kapahulayan. ... Kay kinsa ba kadto ang nakadungog sa Pulong sa Diyos apan nagpasuko sa iyang kasuko? Dili ba ang tanan nga giluwag gikan sa pagkaulipon sa Ehipto ubos sa pagpangulo ni Moises? Ug kinsa ba kadto nga wala mahimut-i sa Diyos sulod sa kap-atan ka tuig? Dili ba kadto kinsa ... nahulog sa sala, ug

gibiyaan ang ilang mga bukog sa kamingawan? Ug kinsa man ang gipanumpa sa Diyos, nga dili gayud sila makasulod sa iyang kapahulayan? Dili ba kining mga tawhana mismo ang nagdumili sa pagsalig kaniya? Oo, klaro kaayo nga kini nagdumili sa pagsalig sa Diyos nga nakapugong niining mga tawhana sa pagsulod sa iyang kapahulayan.”(Heb. 3:11,16-19) Kini nga mga pulong nag-awhag kanato sa pagbutang sa atong pagsalig sa atong lig-on ug matinud-anon nga Diyos nga dili gayud mobiya niadtong kinsa mosalig kaniya.

Gihulagway usab sa Kasulatan ang kasinatian sa Israel sa laing mahulagwayong paagi. Giingnan kita nga ang Diyos nagpahulay sa ikapitong adlaw sa paglalang gikan sa yugto sa iyang buhat. Usa kadto ka adlaw nga makita ang katapusang mga lakang ngadto sa pagkahuman sa iyang mga katuyoan alang sa yuta, ug alang sa katawhan. (Gen. 2:1-3) Ang tawo sa iyang orihinal nga kahingpitan gisugo sa pagtabang niini nga buhat. “Magmabungahon, ug magpadaghan, ug pun-on ang yuta, ug magagahom niini: ug adunay gahum ... ibabaw sa matag buhi nga butang nga nagalihok sa ibabaw sa yuta.” (Gen. 1:28) Apan human sa pagkapukan ni Adan, ang tawo nawad-an sa iyang kamandoan. Dili siya makahimo sa pagbuntog sa yuta, ug dili makahimo sa pagpuno niini sa usa ka lumba nga adunay kinabuhi. Ang makalilisang nga kasinatian sa “kamingawan” sa tawo nagsugod sa dihang gipakita niya ang kakulang sa pagtoo sa Diyos, ug hinoon misalig sa bakak ni Satanas.

Ang Josue mao ang Hebreohanon nga tugbang sa ngalan nga “Jesus,” ug nagpasabut nga “si Jehova mao ang kaluwasan.” Tungod niini, ang nasod sa Israel nagrepresentar sa kalibutan sa katawhan, nawala ug nahisalaag sa kamingawan sa sala, sakit ug kamatayon. “Nahibaloan nato nga ang bug-os nga binuhat nag-agulo ug nagaantos sa kasakit.” (Roma 8:22) Dili mahimo para sa mga tawo, nga nagahulat sa kasakit ug nagahandum sa sulod sa unom ka libo ka tuig, sa pagtabok sa Suba sa Jordan nga wala ang gamhanan nga kamot sa Diyos sa pagtabang . Ang ngalan, Jordan, nagkahulogan nga “magpaubos,” ug usa ka haom nga hulagway sa paghukom sa Diyos, ang hukom sa kamatayon nga gipahayag kang Adan ug gipasa ang panulondon ngadto sa iyang kaliwatan. Apan, ang plano sa Diyos sa kaluwasan, nga nakasentro sa iyang Anak nga si Jesus, naghatag sa mga pamaagi diin ang katawhan, sa tukma nga panahon, motabok niining simbolikong suba, ug mosulod sa gisaad nga yuta sa kapahulayan. Roma 5:17-19; I Cor. 15:21,22

ANG ARKA SA KASABUTAN

Ang Arka sa Kasabutan, nga nagbarog sa taliwala sa suba samtang ang mga Israelita mitabok, usa ka simbolo sa pag-uyon sa Diyos ngadto kanila. Sa bug-os nga kahulogan, kini tukma nga nagrepresentar sa umaabot nga pabor sa Diyos sa tibuok kalibutan pinaagi ni Kristo. Ang tubig sa Jordan, nga naghulagway sa silot sa kamatayon, nahubas sa dihang ang Arka, gidala sa mga pari, misulod sa suba. Ang Arka nagrepresentar sa kamatayon ug sa pagkabanhaw ni Jesus, diin miabot ang usa ka pagkansela sa sentensiya sa kamatayon aron ang gisaad nga yuta sa mga panalangin ug kapahulayan mahimong maabot sa katawhan. Ang pulong sa Diyos nag-ingon nga “ang tanang nasod” panalanginan pinaagi sa “binhi” ni Abraham, nga mao si Kristo. -Gal. 3:8,16

Kini mahinungdanon usab nga ang Arka gidala sa mga pari, ug nga kini una nga milabay ngadto sa Jordan sa wala pa makatabok ang mga tawo. Nagbarug sa taliwala sa suba nga naglarawan sa mahinungdanon nga bahin nga gihulagway sa dakung labaw nga pari ug sa iyang kaubang mga pari sa pagpahigawas sa katawhan gikan sa paghukom. Si Jesus namatay tungod sa mga sala sa kalibutan, nga mihunong sa simbolo sa taliwala sa Jordan, aron ang kalibutan adunay kahigayonan nga makalabay. (Juan 1:29) Ang mga luyoluyong saserdote, mga tag-iya sa lakang ni Kristo, mihunong usab didto. Ilang gitugyan ang ilang kinabuhi sa sakripisyo, nga sa sunod nga edad mahimo silang makigbahin sa buluhaton sa pagtabang sa pagpataas sa kalibutan aron mapalayo gikan sa makalilisang nga tunglo sa kamatayon.

Dili kinahanglan nga magpabilin ang mga pari sa suba sa Jordan aron makompleto ang hulagway. Napulog duha ka mga bato ang gikuha ug gibutang sa tukma kon diin ang mga pari mitindog. Kini nga mga bato naghulagway sa “gamay nga panon” sa mga matinud-anon nga gitawag gikan sa matag “katawhan, ug nasud,” ug giandam nga magamit isip “mga hari ug mga sacerdote.” Sila, uban ni Kristo nga ilang Ulo, maghari ibabaw sa Ang “harianong pagkapari” sa Dios sa iyang umaabot nga gingharian. (Lucas 12:32; Pinadayag 5: 9,10; I Pedro 2: 9) Kini nga mga sumusunod sa Agalon nahimong “patay uban ni Kristo” sumala sa unod. (Roma 6:8) Dili sila motabok sa Jordan, apan magpabilin sa taliwala, sama sa mga bato nga “anaa pa hangtod karon.” (Josue 4:9) Gibiyaan nila ang ilang panulondon sa yutan-ong Canaan aron mangita sa taas nga pagtawag ngadto sa diosnong kinaiya, aron sila mahimong bahin sa

klase sa saserdote sa umaabot nga panahon sa panalangin alang sa katawhan.

PAG-GUBA SA JERICHO

Sa pagtabok sa Israel sa Jordan, usa ka dako nga babag ang anaa pa sa ilang atubangan. Kini ang kinutaang siyudad sa Jericho. Uban sa habog nga mga paril, kini nahimo nga usa ka gamhanan nga kuta nga nagbabag sa ilang agianan sa pagpanag-iya sa yuta. Naghunahuna si Joshua sa sitwasyon, tingali nangita sa pipila ka mga kahuyang nga iyang magamit sa iyang kaayohan isip usa ka paagi sa pag-angkon sa pagsulod sa siyudad ug sa pagpakig-away batok niini. Ang asoy nag-ingon nga sa dihang nakita ni Josue ang Jerico, “giyahat niya ang iyang mga mata ug mitan-aw, ug, tan-awa, may usa ka tawo nga nagtindog ibabaw kaniya nga may espada nga giguyod sa iyang kamot: ug si Josue miduol kaniya, ug miingon kaniya: alang kanato, o alang sa atong mga kaaway? Ug siya miingon: Dili; apan ingon nga usa ka kapitan sa panon sa Ginoo ako mianhi karon. Ug si Josue mihapa sa yuta ug misimba, ug miingon kaniya: Unsa ba ang isulti sa akong agalon alang sa iyang sulogoon? Ug ang prinsipal sa panon sa kasundalohan ni Jehova miingon kang Josue: Kuhaa ang sapin sa imong tiil, kay ang dapit nga imong gitindogan, yuta nga balaan man. Ug gibuhat kana ni Josue.”- Josue 5:13-15

Gisuginlan niining gamhanang anghel si Josue nga ang Diyos mohatag kanila sa kadaugan sa Jericho pinaagi sa usa ka talagsaon nga paagi, dili sa bisan unsa nga ordinaryo nga estratehiya sa militar. Kini usa ka paagi nga sulayan ang pagtoo sa matag usa sa kampo sa Israel. Inay nga gamiton ang ilang mga kasundalohan sa paglapas ug paglaglag sa paril, ang anghel miingon nga ilang gamiton pag-usab ang Arka sa Kasabotan. Ang kasundalohan sa Israel maglakaw libot sa siyudad kausa sa matag adlaw sulod sa unom ka adlaw, uban sa pito ka mga pari nga nagdala sa Arka ug naghuyop sa mga trompeta. Ang kasundalohan ipaatubang sa atubangan sa mga saserdote, nga human niana ang Arka magagikan sa likod, uban sa mga saserdote nga nagpadayon sa paghuyop sa ilang mga trompeta. Mao lamang kini ang tingog nga madungog hangtod sa ikapito nga adlaw, hangtod nga si Josue mopahibalo nga mosinggit ang mga tawo.-Jos. 6:1-10

Daw unsa ka dili epektibo kini. Gikan sa panglantaw sa tawo, kaduhaduhaan kaayo nga kini nga paagi magmalampuson. Apan, kinsay dili makatuo sa gamhanang gahum nga mibalik sa malansisong gahum sa

Jordan? Ang mga Israelinhon andam sa pagpamati sa Diyos ug pagsunod sa iyang mga panudlo. Sa kaadlawon sa ikapito nga adlaw, sila gisugo sa paglibot sa siyudad sama kaniadto, apan niining adlaw sila magalibut niini sa makapito. “Ug nahitabo sa ikapito na, sa pagpatunog sa mga sacerdote sa mga trompeta, si Josue misulti sa katawohan: Suminggit kamo; kay gihatag kaninyo sa Ginoo ang siudad.” Sa gihimo nila kini, “ang pader natumpag.”- Josh. 6:15-20

KADAUGAN SA KATAPUSAN BATOK KANG SATANAS

Ang kalaglagan sa siyudad sa Jericho usa ka talagsaong paghulagway sa katapusang kadaugan batok sa sala ug ni Satan. Ang tibuok kalibutan sa katawhan, tungod sa ilang pagkabanhaw gikan sa pagkatulog sa kamatayon, maluwas gikan sa legal nga hukom sa kamatayon. Sila motabok sa Jordan. Sila gani magtanom sa ilang mga tiil sa yuta sa saad. Dili na sila mahisalaag nga walay tumong sa kamingawan sa sala ug kamatayon, ubos sa pagmando ni Satan.

Apan, ang pagbarog sa atubangan sa katawhan mao ang ilang Jerico, nga mitubo sama sa usa ka dakong babag sa ilang walay katapusan nga pinuy-anan ug kalipay sa yuta. Kini mao ang dakung salipdanan sa sala nga kinahanglan pagabuntugon. Ang daghanang mga pagkadili hingpit sa kinaiya sa tawo nga nakuha sa panahon sa karon nga paghari sa sala ug kamatayon, kinahanglan nga mabuntog. Ingon nga ang gamhanang gahum sa Diyos magamit sa mga Israelita samtang sila, diha sa pagtoo, nakigbatok sa kaaway, busa, pinaagi sa pagtoo, ang tanang tabang kinahanglanon alang sa matag indibidwal sa gingharian. Mahimo kini sa kusog sa Diyos nga makabaton usab sila sa kadaugan.-Pin. 21:3-7

Si Apostol Pablo miingon, “Tungod sa pagtoo ang mga pader sa Jericho napukan.” (Hebreohanon 11:30) Ang kalibutan sa katawhan andam nga mosunod sa mga panudlo sa manluluwas, sa ilang Josue, si Kristo ug sa iyang simbahan. Ang katawhan maglibot sa ilang Jerico ug laglagon kini uban sa malipayong pagsinggit, “Ang panalangin, ug ang dungog, ug ang himaya, ug ang gahum, alang kaniya nga nagalingkod sa trono, ug ngadto sa Cordero kutob sa mga katuigan nga walay katapusan.” (Pinadayag 5:13) Pagkamadasigon ug hugot sa kasingkasing nga ang mga Israelinhon ubos ni Josue misulod sa plano sa Diyos, bisan sa kamatuoran nga daw kini usa ka katingad-an, o kaha binuang, nga pamaagi sa pagbuntog sa usa ka siyudad. Busa, sa dihang ang “bukid sa balay sa Ginoo” natukod, “ang tanang mga nasud magaganayan ngadto

niini. Ug daghang mga tawo ang moadto ug moingon: Umari kamo, ug manungas kita sa bukid sa GINOO, ... ug siya magatudlo kanato sa iyang mga dalan, ug kita maglakaw sa iyang mga alagianan.”- Isa. 2:2-5

Ang katawhan moila ug mosunod sa presensya sa Diyos ingon nga girepresentahan sa Arka sa Kasabutan, diha sa Kristo, nga maoy magdumala kanila sa pagkamatarung. Ang trumpeta sa kamatuoran ipahibalo pinaagi sa pagkapari sa maong panahon, ug ang katawhan sa ilang tinguha sa hingpit nga pagsulod sa yuta mosinggiti sa kalipay. Walay pagsubay sa sala nga magpabilin kon ang buluhaton sa gingharian natapos, kay ang andam ug masulundon sa mga katawhan magalaglag sa matag nahibilin niini diha sa ilang mga kinaiya. (Pinadayag 21:24-27) Ang hatag-as nga paril sa sala ug kadautan maguba sa ilalum niini nga pagsalakay. Gitipigan kini ni Satanas sulod sa kapin sa unom ka libo ka tuig, bisan pa, sa mubo nga panahon-nga usa ka libo ka tuig lamang-ang Diyos mohimo niini nga hingpit nga malaglag, dili na mabuhi pag-usab. Ang hiniusa nga kooperasyon sa Diyos, si Kristo ug ang iyang iglesia, ug ang katawhan magahimo sa maong gingharian sa pagkamatarung nga walay katapusan nga kalamputan.

Himoon nato, pinaagi sa pagtubo sa pagtoo ug pagsalig, paghupot sa atong paglaum nga mahayag, ug nagpadayon sa pagkamakanunayon sa atong pagpaningkamot sa pagkat-on sa pagkamatarung ug pagbuntog sa sala sa atong tinuli nga mga kasingkasing, pag-andam sa pagmartsa palibot sa Jericho ingon nga mga umaabot nga parianong tigteumpeta.. Atong dad-on ang Arka sa Kasabotan, ug ang mga paril sa Jerico mabungkag. Ang tanan nga katawhan magahatag sa dungog, pagdayeg, ug himaya sa Diyos. Ang tubag sa atong titulo mahimong usa ka makusog, “Oo!” Ang tawo, dili gayud makaabot, apan mabuhi usab sa kahangturan, sa Yutang Saad sa hingpit nga yuta. Busa, ang mga tinguha ug paglaum nga gipahayag ni Martin Luther King, Jr., kalim-an ka tuig na ang milabay, ug nagpalanog sa mga kasingkasing sa minilyon kaniadto ug karon, matuman, sa dungog ug himaya sa Diyos, ang atong Langitnong Amahan.-1Tim. 1:17■

Sambingay sa Dili Mapasayloong Sulugoon

Yabeng Bersikulo:
“Dili ba usab unta maluoy man ikaw sa imong masigkaulipon, maingon nga gikaloy-an ko man ikaw?”
—Mateo 18:33

Piniling Kasulatan:
Mateo 18:21-35

Niini nga bahin sa diskurso ni Jesus mahitungod sa mga sala ug mga kalapasan, iyang gibalhin ang iyang pagtagad sa atong responsibilidad sa pagpasaylo sa uban sa mga kasaypanan nga nahimo batok kanato, ilabi na kadtong gibuhat sa atong mga kaigsoonan. Si Pedro nangutana mahitungod niini nga butang: “Ginoo, kanus-a ba nga ang akong igsoon makasala batok kanako, ug ako mopasaylo kaniya? hangtod sa pito ka panahon?”- Mateo 18:21

Si Pedro ingon sa daw nakasabot nga kinahanglan siya mopasaylo. Gitudloan ni Jesus kaniadto ang iyang mga tinun-an mahitungod niini inubanan sa paghatag sa modelong pag-ampo, ug dayag nga wala sila makalimot. (Mateo 6:14,15) Nahibal-an usab ni Pedro, gikan sa kahulogan sa pulong, ingon man gikan sa adlaw-adlaw nga panig-ingnan nga iyang nakita sa Agalon, nga ang tinuod nga pagpasaylo nagpasabut nga dili magdumot batok sa lain, ni mangita sa panimalos. Hinunoa, kini nagpasabot lamang sa pagbuhat og maayo ug paghikalimot sa sala.

Apan, si Pedro adunay limitado nga pagapresyar sa hingpit nga pagpasaylo. Gikan sa iyang pangutana, ingon og siya nagtuo nga ang usa nga nakasala batok kaniya mapasaylo lamang sa pipila ka mga higayon, nga nagsugyot sa pito nga usa ka angay nga numero. Nagtuo siya nga kon ang usa ka igsoon nakasala kaniya kapin sa pito ka higayon, dili siya takus sa pagpasaylo. Mahimo nga siya makatarunganon nga mobiya sa iyang pagpakigdait, ug dili na makiguban pa kaniya. Tingali gihunahuna ni Pedro ang Panultihon 24:16, nga nag-ingon: “Ang usa ka matarung nga tawo mahulog sa makapito, ug mobangon pag-usab.”

Gitubag ni Jesus ang pangutana ni Pedro, nga nag-ingon, “Wala ako mag-ingon kanimo, Hangtud sa makapito, apan, Hangtud sa kapitoan ug pito ka pilo.” Dinhi ang Magtutudlo mipahayag sa usa ka dako nga gidaghanon nga nagpasabot sa usa nga walay tino, kay walay usa nga literal nga makasubay sa 490 [70 kapiloon ug 7] mga sala nga nahimo batok kaniya pinaagi sa usa ka igsoon. Kini, sa pagkatinuod, dili angay nga kita mag ihap sa mga sala nga nahimo sa uban batok kanato. Ang Diyos mao ang maghuhukom, ug ang bisan unsa nga bayad o silot iya, dili kita ang muhatag. (Deuteronomio 32:35,36) Apan labaw sa tanan, ang kamatuoran nga ang Diyos maloloy-on kaayo. Gipadaghan niya ang iyang mga gipasaylo, ug puno sa kalooy. (Salmo 78:38,39) Busa, gitudloan kita sa paghimo sa kanunay nga pag praktis sa pagpasaylo, aron kini maoy kanunay nato nga tubag, ingon nga kini iya sa Diyos.

Pagkahuman sa iyang tubag kang Pedro, si Jesus mihatag sa usa ka sambingay aron ipakita ang panginahanglan sa pagpasaylo sa mga kasaypanan nga nahimo batok kanato. Diha sa sambingay, ang usa ka sulugoon gipasaylo sa dako nga utang sa iyang agalon. Bisan pa niana, ang mao nga sulugoon dili buot mopasaylo sa usa ka gamay nga kantidad nga giutang kaniya sa usa ka kauban nga sulugoon. Sa dihang nahibal-an kini sa agalon, nasuko siya sa iyang sulugoon ug naghangyo nga iyang bayran ang iyang dako nga utang, tungod kay wala niya kaluy-i ang kauban niyang sulugoon nga nakautang kaniya sa gamay nga kantidad.-Mateo 18: 23-34

Alang sa mga sumusunod ni Jesus, klaro ang leksyon sa sambingay. Ang Diyos nagpasaylo kanato sa atong mga sala nga nasunod kang Adan pinaagi sa pagtubos ni Cristo. (Efeso 1:3,7) Gipasaylo kita ug maayo. Busa, ang mga sala nga nahimo batok kanato sa atong mga kaigsoonan, kinsa gipasaylo usab sa Diyos, kinahanglan nga mopukaw sa atong sama nga tubag sa kalooy. Niining paagiha lamang mahimo natong tumanon ang gisulti kanato nga gikinahanglan gikan kanato, “ang paghimo nga makiangayon, ug paghigugma sa kaluoy, ug paglakaw nga mapainubsanon” uban sa atong Diyos.-Miqueas 6:8

Si Jesus Misaway sa mga Dili-Matarong nga Lideres

Yabeng Bersikulo:

“Unya miingon si Jesus sa mga panon sa katawhan ug sa iyang mga tinunan, Ang mga eskriba ug ang mga Fariseo nanaglingkod sa lingkoranan ni Moises; busa, buhata ug bantayi ninyo ang tanan nga ilang ginaingon kaninyo, apan ayaw ninyo pagbuhata ang ilang ginabuhat; kay sila maayo rang mosulti apan dili mobuhat.”

—Mateo 23:1-3

Piniling Kasulatan:

Mateo 23:1-4, 23-26

Si Jesus nahibalo nga ang mga eskriba ug mga Pariseo sa iyang panahon naghupot sa katungdanan sa mga magtutudlo sa relihiyon sa mga Judio, bisan tuod siya kanunay nagbadlong kanila nga mga tigpakaaron-ingnon nga naglimbong sa mga tawo. Ang mga Pariseo mao ang mga prinsipal nga mga magtutudlo ug mga tighubad sa Balaodnon ni Moises, samtang ang mga tigsulat mao ang mga magsusulat, o mga tigtala, sa daghang detalye niini. Tungod niini, kining duha ka grupo giisip nga mga nag-unang tigpahibalo sa mga sugo ug instruksyon sa Diyos. Si Jesus mismo miingon nga “ang mga eskriba ug mga Pariseo naglingkod sa lingkoranan ni

Moises.” - Mateo 23: 2

Isip mga manunulat, mga magtutudlo sa publiko ug mga tigpatin-aw sa Balaod ni Moises, gikinahanglan nga ang mga eskriba ug mga Pariseo adunay kahibalo sa daghan nga mga prinsipyo ug mga kinahanglanon niini, aron sila makatuman sa ilang mga espesyal nga responsibilidad sa katawhan. Sila, daw, mag-alagad isip mga tigatiman sa Balaod ug sa ubasan sa Ginoo, ang Israel. Sa iyang adlaw, gituman ni Moises ang papel isip tigpataliwala sa pakigsaad tali sa Diyos ug Israel. Ang mga eskriba ug mga Pariseo sa panahon ni Jesus, sa daghan nga mga paagi, giisip nga anaa sa samang posisyon sa pribilehiyo ug responsibilidad.

Importante nga makita gikan sa kasaysayan nga ang dungganon nga mga posisyon mahimong mapuno sa dili mga dungganon nga mga

tawo. Niini nga kahimtang, dili kini bag-o nga butang nga ang mga may dautang kinaiya mabayaw ngadto sa taas nga posisyon sa Israel. (Salmo 12:8) Lakip sa ilang mga hari, mga pari ug uban pang mga lider sa panahon sa Daang Tugon, daghan ang dili matarong ug nagbuhat ug dautan sa panan-aw sa Ginoo, kay sa pagsunod sa paniging-nan sa kaaghop ug pagkamatinud-anon nga gipakita ni Moises. Karon ang mga pangulo sa Israel nahimo na nga dautan ug panahon na alang sa laing dakung propeta nga motindog, sama kang Moises, nga magsugod sa pagpalihok sa mga lakang nga gikinahanglan aron makatukod og lain nga "lingkoranan" aron sa pagdumala sa balaod sa Diyos diha sa pagkamatarung. Kining "bantogang propeta" mao si Kristo Jesus, kinsa, sa iyang Unang Pag-anhi, nagsugod niining hinungdanon nga buluhaton iisip pinili nga representante sa Diyos.-Deut. 18:15-19; Buhat 3:22,23

Giingnan ni Jesus ang mga Pariseo nga ang Balaod gisumaryo sa duha ka sugo: una, higugmaon ang Ginoo nga ilang Diyos sa tibuok nilang kasingkasing, kalag ug hunahuna, ug ikaduha, paghigugma sa ilang silingan sama sa ilang kaugalingon. (Mateo 22:37-40; Deut 6:5; Lev 19:18) Sa mga bersikulo sa atong leksyon, gisultihan ni Hesus ang mga Pariseo nga wala nila ilakip kining "mas bug-at nga mga butang sa kasugoan." Ingon pananglitan niini, gipunting ni Hesus nga matinud-anon silang nagbayad sa mga ikapulo sa kinagamyang binhi, "sa yerbabuyna ug sa anis ug sa komino," alang sa panggawas nga pagpakita ngadto sa katawhan.-Mat. 23:23

Isip mga sumusunod sa tunob ni Kristo, kinahanglang atong buhaton matag adlaw kining mahinungdanong leksyon gikan sa Agalon. Atong hinumdoman nga ang labaw nga gugma alang sa Diyos ug alang sa atong "silangan" mas importante kay sa paghatag sa mga ikapulo. Atong hingpit nga masabtan nga ang paglimpyo sa atong mga kasingkasing ug mga hunahuna usa ka labi ka mahinungdanon nga buluhaton kay sa paglimpyo sa atong unod.-Roma 2:28,29; Filipino 2:5; 4:8,9

Ang Balo ug ang Dili Matarong nga Maghuhukom

Yabeng Bersikulo:

“Ug dili ba hatagan sa Dios ug hustisya ang iyang mga pinili nga nagatuwaw ngadto kaniya sa maadlaw ug sa magabii. Langay-langayan ba niya sila?”

—Lucas 18:7

Piniling Kasulatan:

Lucas 18:1-8

Sa atong leksyon karon, nakita nato nga si Jesus naghatag ug laing sambingay, diin iyang gihisgutan ang usa ka babayeng balo kinsa nag-antus sa pipila ka mga butang sa usa ka “kaaway.” Siya miadto sa usa ka maghuhukom sa iyang siyudad ug nangaliyupo kaniya sa paghatag sa hustisya niadtong nagpaantus kaniya. Tungod kay dili siya adunahan ug dili makahatag og suborno, ang iyang gibalikbalik nga hangyo sa hukom wala panumbalinga. (Lucas 18:2-4) Dili ikatingala nga gitawag siya sa Ginoo nga usa ka “dili matarung nga maghuhukom.” - bersikulo. 6

Tungod kay ang dili matarung nga maghuhukom “wala mahadlok sa Diyos, ni naghunahuna sa tawo,” wala kaayo siya magtagad sa mga prinsipyo sa pagkamatarung, ni nagpakita siya sa konsiderasyon sa mga kalisud sa iyang isigkatawo. Sa ingon, wala siya mahadlok sa reklamo sa biyuda. Apan, tungod sa pag-amping mahitungod sa iyang kaugalingong khamugaway, ang hukom sa katapusan nagpahamtang sa hustisya nga iyang gihangyo, tungod kay pinaagi sa kanunay nga pagduol kaniya siya nahimong nakasamok kaniya. (bersikulo 4,5) Bisan gamay ra ang iyang kabalaka alang sa kahintang sa babaye, ang iyang pagkamatinud-anon naghulagway unsa ang gipangandoy ni Jesus sa pagpasiugda sa sambingay.

Samtang atong gilantaw ang pagtulon-an sa sambingay, dili buot ni Jesus nga itandi ang dili matarung nga maghuhukom sa Diyos, apan sa pagtandi sa duha. Kon ang usa ka dili matarung nga maghuhukom mahimong mapalihok sa paglihok tungod sa pagkamakanunayon sa usa ka indibidwal sa paghangyo sa hustisya nga pagaalagaran, unsa pa ka labaw ang usa ka matarung nga maghuhukom. Ang Diyos usa ka matarung ug mahigugmaon nga Langitnong Amahan. Kon, sa atong mga

kinabuhi, usa ka butang nga gikabalak-an miabut kanato nga sa atong paghukom nagkinahanglan sa kinasingkasing ug subli nga mga pag-ampo, ug kung ang tubag dili dayon gihatag, kinahanglan dili gayud kita maghunahuna nga ang Diyos nagasalikway kanato. Ingon nga usa ka mahigugmaong Diyos, makasalig kita sa iyang kaalam ug gahom maylabot sa atong mga pangaliya, ug sa iyang paggiya sa tanan natong mga dalan.-Panultihon 2:6-8; 3:6

Sa pangbukas nga bersikulo sa atong leksyon, si Jesus nag-ingon, “Ang mga tawo magaampo kanunay, ug dili mawad-an sa paglaum.” (Lucas 18:1) Kini nagpasabut nga ang makanunayong presensya sa Langitnong Amahan ug sa iyang Anak kanunay nga anaa kanato. Ang ilang pag-amuma ug interes kanunay alang kanato, ug sa bisan unsa nga higayon mahimo kita nga mohatag sa ilang espesyal nga pagtagad pinaagi sa pag-ampo.

Ang tukma nga pag-ampo nagkinahanglan nga magmatngon sa pagtuman sa Pulong sa Ginoo. Pinaagi sa pagpangayo sumala sa Pulong, pinaagi sa pagtoo, kita makasalig sa mga resulta. Kinahanglan kitang magbantay, mag-ampo, maghulat uban ang pagpailub, ug magtan-aw pa alang sa mga tubag gikan sa atong Langitnong Amahan. Pinaagi sa pagsunod niining mga lakang may kalabutan sa pag-ampo, dili lamang kita madungog, apan ang mga tubag sa Ginoo dili gayud mahimong mahigawad kanato, tungod kay kita mag-ihap kanila ingon nga timailhan sa iyang kabubut-on.

Kinahanglan natong ilhon ang usa ka managlahi nga kalainan tali sa pagbalikbalik nga pag-duol sa Diyos sa mainiton nga pag-ampo ug sa “walay pulos nga pagsubli” sa uban. Gihukman ni Jesus ang maong mga pag-ampo, tungod kay kini wala gihatag ubos sa pagkamapainubsanon ug pagkamaaghop sa usa ka hustong natandog nga kasingkasing.-Mateo 6:7

Sama sa gipahayag sa atong yabeng bersikulo, sa dihang ang iyang “pinili” mosangpit kaniya diha sa pagtoo, ang atong Langitnong Amahan siguradong maminaw ug motubag sa ilang mga pag-ampo. Bisan tuod gitugotan siya usahay nga butangbutangan igahatag niya kanila, kung matinud-anon ang, “himaya ug dungog ug pagka-imortal.” (Roma 2:7) Ang gibalik-balik usab nga giampo sa katawhan matubag: “Moabot ang imong gingharian. Matuman ang imong kabubut-on dinhi sa yuta.” (Mateo 6:10) Alang niining tanan nga mga tubag sa atong mga pag-

Pagsulod sa Gingharian sa Diyos

Yabeng Bersikulo:

"Panglimbasugi ninyo ang pagsulod agi sa pultahan nga masigpit; kay suginlan ko kamo, nga daghan ang maninguha sa pagsulod apan dili makahimo.

—Lucas 13:24

Piniling Kasulatan:

Lucas 13:22-30

Sa Yabeng Bersikulo sa atong leksyon, ang pulong “pagpaningkamot” nagpasabut nga maningkamot o makigbisog uban ang dakong paningkamot. Ang usa ka dalan sa kinabuhi nga gibase sa moralidad, pagpugong ug responsibilidad maoy usa ka dalaygon. Bisan pa, ang paagi diin ang usa ka Kristohanon gidapit sa paglakaw sa karon nga Panahon sa Ebanghelyo naglakip sa mas dako nga pagpaningkamot ug kakugi. Kini nga pagdapit mao ang pagsunod sa mga lakang sa atong Ginoo, sa pagpangita alang sa “himaya ug dungog ug pagka-imortal.” - Roma. 2:7

Ang pagsulod niining espesyal nga relasyon sa Diyos gihulagway nga usa ka “higpit,” o pig-ot nga ganghaan. Ang dalan nga mosunod gitawag usab nga “pig-ot” nga paagi. (Mateo 7:14) Kini usa ka paagi sa hingpit nga pagpahinungod ngadto sa Diyos, sa pagsalikway sa kaugalingon, ug pagsakripisyo alang sa uban. (Mateo 16:24; Roma 12:1) Kadtong naglakaw niining hiktin nga paagi nagbuhat sa ingon isip tubag sa pagtawag, o pagdapit, sa Diyos aron mahimong mga manununod uban ni Kristo ingon nga iyang pangasaw-onon. (Efeso 1:18; Roma 8:16,17, II Corinto 11:2) Si Pablo, sa paghisgut sa iyang kaugalingong kinabuhi sa pagpahinungod, miingon, “Ako nagapadayon paingon sa marka alang sa ganti sa hataas nga pagtawag sa Diyos diha kang Kristo Jesus.”- Filipos 3:14

Pagkalahi ang ganghaan sa higpit ug pig-ot nga agianan kon itandi sa dalan sa kadghanan nga nag-angkon sa ngalan ni Kristo, ug kansang paggawi sa kasagaran gmaya lamang ang gikuha gikan sa espiritu sa kalibutan. Sa pagkatinuod, ang kadaghanan nagtan-aw sa kakugi nga naningkamot, nakig-away, nagdagan ug nagbantay ingon nga binuang. Ang mga adunahan, ang mga inila, ug kadtong nag ambisyon sa

kalibutan, kontento sa mga materyal nga mga ganti sa kinabuhi, ug dili kini magbilin sa mga butang nga dili makatagbaw niining mga kalibutanon nga mga tinguha. Si Jesus miingon, “Nagapasalamat ako kanimo, Amahan, ... tungod kay gitago mo kining mga butanga gikan sa maalamon, ug gipadayag mo kini sa mga bata.” - Mat. 11:25

Ang Diyos anaa sa proseso sa pagkompleto sa usa ka “kahibulongan nga buhat” mahitungod sa pagtawag ug pagpili sa pangasaw-onon alang sa iyang Anak. Kini nga buhat dili sumala sa espiritu sa kalibutan, “ang kaalam sa ilang maalam nga mga tawo,” ni ang “pagsabut sa ilang mabuot nga mga tawo.” (Isaias 29:14) Si Apostol Santiago naghisgot sa katuyoan sa Diyos sa pagkuha gikan sa taliwala sa kalibotan ang “usa ka katawhan alang sa iyang ngalan.” (Buhat 15:14) Sila nagtinguha nga “makasulod” sa langitnong gingharian. Ang ilang dalan, hinoon, gihimo nga hiktin pinaagi sa mga kahimtang sa karon nga panahon ug sa pagsupak sa kalibutanong espiritu ngadto sa kamatuoran ug pagkamatarung. Busa, ang pag-awhag niini mao ang “pagpaningkamot aron masiguro ang imong pagkatinawag ug pagpili.” - II Pedro 1:10

Samtang ang mga tinun-an naningkamot sa paglakaw diha sa pig-ot nga dalan, pinaagi sa Espiritu Santo sa Diyos kita adunay kahigayunan sa pagkahibalo sa “misteryo sa iyang kabubut-on.” (Efeso 1:9) Ang mga plano ug katuyoan sa Langitnong Amahan gibuksan sa atong mga hunahuna, makahimo sa pagbaton sa kalipay sa pagtugyan sa atong mga kinabuhi sa pagsakripisyo ug sa pagserbisyo sa Ginoo ug sa iyang kawsa.-Juan 15:12,13; I Juan 3:16; 4:7-11

Ang higpit nga ganghaan ug pig-ot nga agianan sa karon nga panahon alang lamang niadtong gitawag sa Diyos. Apan, sa dihang kining “gamay nga panon” mahuman, ug gihimong “kaubang mga manununod” ni Kristo sa milenyal nga gingharian, laing paagi ang pagabuksan alang sa tanang katawhan. Dili kini usa ka pig-ot nga dalan, nga diyutay ra ang makakaplag, apan usa ka “paagi sa pagkabalaan,” uban ang mga bato sa pagkapandol sa sala ug ang pagtintal gikuha. Ang tanang tawo, “ang mga gitubos sa GINOO,” gidapit sa paglakaw diha niini, ug “makabaton sa kalipay ug kasadya.” - Isaias 35:8-10

Sambingay sa Dakong Panihapon

Yabeng Bersikulo:

“Ang agalon miingon sa ulipon, ‘Umadto ka sa kadalanan ug sa kakoralan, ug pilita ang mga tawo sa pag-anhi dinhi aron mapuno kining akong balay.”

Lucas 14:23

Piniling Kasulatan:

Lucas 14:14-24

Niini nga sambingay ni Jesus, usa ka tagbalay ang nag-andam og dakong kombira ug nagdapit sa daghang mga tawo sa pag-ambit sa mga kaayohan nga malipayon niyang gihatag. Ug sa dihang andam na maong pista, siya nagsugo sa iyang mga ulipon sa pagtigum sa mga bisita. Apan, ang tanan nga mga gidapit adunay mga rason nga dila sila makatambong. (Lucas 14:16-20) Sa dihang gisulti kini sa sulugoon ngadto sa iyang agalon, nasuko siya, ug gipadala pag-usab ang iyang sulugoon uban ang sugo sa pagdapit sa uban ngadto sa maong kasaulogan. Sa nahimo na kini, ang sulugoon mibalik ug miingon, “Gihimo ko ang gisugo mo, apan aduna pay luna.” - bersikulo 22,23

Ang kasaulogan nga gihulagway ni Jesus niini nga sambingay nagpasabot sa espirituhanong pista sa karon nga Panahon sa Ebanghelyo. Dili kini alang sa tanan nga mga tawo, tungod kay “daghan ang gitawag,” o gidapit, apan “diyutay ang gipili.” Mao kana, pipila ang modawat sa mga kondisyon sa tawag sa Diyos ug hingpit nga nagpahinungod sa ilang kinabuhi aron buhaton ang iyang kabubut-on, mga tunob sa sakripisyo ug serbisyo. Busa, sila mibiya sa ilang kaugalingon gikan sa pagbusog sa espirituwal nga lamesa sa Ginoo. (Mateo 22:14) Kadtong una nga gidapit sa espirituhanong kasaulogan mao ang nasud nga Judio ug ilabi na ang ilang mga lider sa relihiyon-kadtong naglingkod sa “lingkoranan ni Moises.” (Mateo 23:2) Hinuon, imbes nga dawaton ang panawagan ni Jesus nga mogula gikan kang Moises ngadto kang Kristo, ang labaw nga manalagna kay kang Moises, gisultihan kita nga ang mga lider sa relihiyon “nagyubit kaniya,” ug ang nasod sa kintibuk-an misalikway kaniya.-Lucas 16:14; 20:17; Isaias 53:3

Diha sa atong yabeng bersikulo, ang sulugoon sa sambingay

gisultihan nga mogawas ug “mopugos” niadtong iyang gitawag gikan sa “mga agianan ug mga lungag” nga moadto sa kombira sa iyang ginoo. Ang pulong nga gihubad nga “pagpugos” mas tukma nagpasabut sa pagpugos, pagpangaliyupo, o pagdasig. Ang Ginoo wala magpugos, nga naghunahuna sa pagpugos sa pagdawat sa iyang mga pabor. Bisan pa, gipugngan niya ang iyang gugma, iyang grasya, ug ang mga saad nga gitanyag ngadto niadtong nahigugma sa pagkamatarong. (II Corinto 5:14,15) Mao kini ang kabubut-on sa Diyos nga ang iyang espirituhanong “balay mapuno.” Busa, human sa paghatag sa mga Judio sa igong kahigayonan, ang mga apostoles sa Ginoo gisugo sa pagbalik ngadto sa mga Gentil, sugod sa pagkakabig ni Cornelio. Sukad niadtong panahona ang pagdapit sa kombira sa Ebanghelyo bukas alang sa tanan nga wala’y kalainan. “Walay Hudiyon ni Grego, ... kay kamong tanan usa diha kang Kristo Jesus.” - Galacia 3:28

“Oh tilawi ug tan-awa ninyo nga si Jehova maayo: Bulahan ang tawo nga modangup kaniya.” Salmo 34:8 Ang espirituhanon nga lamesa nga gibuklad sa atong atubangan sa dihang atong gidawat ang pagdapit sa Diyos usa ka madagayaon. Adunay pagkaon aron matagbaw ang matag espirituhanon nga pangandoy ug kagutom, labaw pa sa atong mahangyo o mahunahuna. Usa kini ka kombira sa mga kalipay ug kalipayan sa presensya sa Ginoo, ug sa katumanan sa iyang plano sa pagpanalangin sa tanang katawhan. Ang pag-adto sa kasaulogan nagalakip sa pagbiya sa kalibutanon nga paglaum, mga tumong ug mga tinguha. Sumala sa gibiyaan sa kalibutanon nga mga butang, ug sumala sa atong kagutom sa pagkamatarung, mahimo kita nga mapuno sa tinood. (Salmo 147:14; Mateo 5:6) “O pagtilaw ug tan-awa nga ang Ginoo maayo: bulahan ang tawo nga nagasalig kaniya.” - Salmo 34:8

Ang Diyos, sumala sa iyang nahibal-an kaniadto, nagtino sa usa ka piho nga numero nga naglangkob sa iglesia ni Kristo, kansang mga ngalan “mahisulat sa langit.” (Pinadayag 7:4; Lucas 10:20) ang espirituwal nga balay sa Ginoo sa katapusan mapuno. Dayon ang nahibilin sa katawhan pagabayawon ug panalanginan, aron ilang mapuno ang yutan-ong balay sa Diyos.

“Pangitaaa Ako Aron Ikaw Mabuhì”

“Kay mao kini ang giingon ni Jehova, sa balay sa Israel: Pangitaa ninyo ako ug kamo mangabuh.”
—Amos 5:4

Gikan sa pang abling bersikulo sa iyang basahon, atong nasabtan nga si Amos usa ka tig-alima sa hayop didto sa Tekoa, usa ka gamay nga lungsod mga unom ka milya sa habagatan sa Betlehem. Didto ang maong lugar batoon, ug ang usa ka tawo tingali dili makahimo sa pagpanginabuhì sa maong kahintang. Gihubit ni Amos ang iyang kaugalingon, nga nagaingon, “Ako dili usa ka propeta, ni anak sa usa ka propeta; apan ako usa ka magbalantay sa karnero, ug usa ka tiggamit sa mga kahoy nga sikomoro, ... ug ang Ginoo miingon kanako, Lakaw, panagna ngadto sa akong katawohan nga Israel.” (Amos 7:14,15,) Gikan niini nga mga pulong, atong makita nga si Amos mapainubsanon kaayo.

ANG KAMAHINUNGدانON SA PAGKAMAPAINUBSANON

Ang pagkamapainubsanon ang kanunay nga usa ka mahinungدانon nga kinaiya niadtong nagtinguha sa pagpahimuot sa Diyos. Pananglitan, daghang mga tuig sa wala pa ang panahon ni Amos, si Solomon nahimong hari ibabaw sa tanang napulog duha ka mga tribo sa Israel. Sa sinugdan, si Haring Solomon mapainubsanon, nga nagtinguha sa pag-alagad ug pagpahimuot sa Diyos. Busa, “ang Diyos mihatag kang Solomon sa kaalam ug pagsabut nga hilabihan ka daghan, ug kadako sa kasingkasing.” (I Hari 3: 5-14; 4:1,29) Apan, sa dihang si Solomon natigulang na, siya “nagbuhat ug daotan sa panan-aw sa Ginoo , ... tungod kay ang iyang kasingkasing mibiya gikan sa GINOO,” ug wala niya tumana ang kasabutan ug mga balaod nga gisugo sa Diyos kaniya nga sundon.-I Hari 11:1-13

Sa panahon sa iyang paghari, si Solomon nagbutang sa pagdumala sa balay ni Jose usa ka batan-on nga “gamhanan nga tawo nga maisug,” nga ginganlan og Jeroboam. (berso 28) Usa ka adlaw, samtang si Jeroboam migula gikan sa Jerusalem nga nagsul-ob sa usa ka “bag-ong panapton,” si Propeta Ahias mikupot sa iyang sapot ug giputol kini ngadto sa napulog duha ka piraso, ug miingon kang Jeroboam, “Kuhaa ang napulo ka piraso: nagaingon si Jehova, ang Diyos sa Israel: Ania karon, gision ko

ang gingharian gikan sa kamot ni Salomon, ug mohatag ug napulo ka mga banay kanimo.” Ug ang propeta nagsugilon nga kini mahitabo tungod kay ang Israel ubos sa pagdumala ni Salomon, mibiya kang Jehova ug wala na maglakaw sa iyang mga dalan, ni nagbuhat sa matarung diha sa mga mata sa Diyos. (bersos 29-33) Ang pagbahin sa Israel ngadto sa duha ka gingharian, ang usa nga gilangkoban sa napulo ka mga tribo ug ang lain nga gilangkoban sa duha ka mga tribo-nga sagad gitawag nga gingharian sa Juda-nagpadayon hangtud nga ang duha ka mga gingharian sa ulahi nabihag sa Hentil nga mga nasud.

Si Propeta Ahias mihatag sa mensahe sa Diyos kang Jeroboam, nga nagaingon: Ug mahitabo nga, kong ikaw mamati sa tanan nga akong gisugo kanimo, ug molakat sa akong mga dalan, ug magabuhat sa matarung sa akong mga mata, sa pagbantay sa akong kabalaoran ug sa akong mga sugo..... ako magauban kanimo.” (bersos 37,38) Kini nga mga asoy ni Solomon ug ni Jeroboam nagtudlo kanato og usa ka importante nga leksyon mahitungod sa usa sa mga baruganan sa Diyos. Kinahanglan kita magpabilin nga mapainubsanon ug matinud-anon sa Diyos sa tibuok natong kinabuhi sa tanan natong gisulti, gibuhat, ug gihunahuna, o kita isalikway. Si Apostol Pedro misulat: “Pagsul-ob sa pagkama-painubsanon: kay ang Dios nagasalikway sa mga mapahitas-on, ug nagahatag sa grasya sa mapainubsanon. Busa magpaubos kamo sa ilalum sa gamhanang kamot sa Diyos, aron siya magabayaw kaninyo sa tukma nga panahon.”(I Pedro 5:5,6) Sa pagkatinuod, ang saad nga gihatag ngadto sa mga mitubag sa langitnong tawag mao, “Magmatinud-anon ka hangtod sa kamatayon, ug hatagan ko ikaw’g purongpurong sa kinabuhi.”- Pinadayang 2:10

MGA SERYOSONG KALAPASAN

Ang ekspresyong “tungod sa tulo ka kalapasan” daw nagtumong sa kahingpitan o kabug-osan. Ang mga pulong “ug alang sa upat,” dugang sa tulo ka mga kalapasan, nagsugyot nga ang katapusang mga epekto sa sala nakab-ot ug dili na tugotan sa Diyos. Busa, ang Diyos “dili mobakwi sa silot.”

BAHANDI NAANGKON GIKAN SA PAGPANGLIMBONG

Sa mga adlaw sa profeta nga si Amos, daghang mga negosyante sa Israel ang naggamit sa mga sudlanan nga naglimbong sa mga kabus. Giusab nila ang ilang mga timbangan, nga wala mahibal-i sa pumapalit, ug ang

gikinahanglan nga bayad mas dako kay sa angay nga presyo. Nakita sa Diyos kining salaa, ug sa usa sa mga panagna ni Amos siya miingon, “Patalinghugi kini, Oh kamo nga molamoy sa mga kabus, aron sa paghimo sa mga kabus sa yuta nga mapakyas, ... sa paghimo sa ephah nga gamay, ug ang dakung siclo, ug pagpalimbong sa mga balanse pinaagi sa limbong.” Amos 8:4,5 Tungod niini, mao kadto ang panahon sa dihang ang adunahan nakaganansya pag-ayo, ug ang mga kabos nahimong mas kabus.

Ang susama nga kahimtang naglungtad uban sa nasud sa kinatibuk-an. Ang Israel nakatagamtam usa ka yugto sa pagpahulay gikan sa mga naglibot nga mga kaaway. Kini nakapahimo sa kasayon ug kaluho, ug ang malimbongon nga mga resulta sa maong mga panggawas nga malipayon nga kahimtang sa nahulog nga mga kasingkasing ug hunahuna sa tawo. Daghan ang naghunahuna nga ang makalingaw nga estado sa nasud magpadayon hangtud sa walay katapusan, apan kini milungtad lamang hangtud nga ang Israel gibuntog ug gibihag sa Babilonia.

PAGSIMBA SA DIYOSDIYOS UG IMORALIDAD

Human nga si Jeroboam gihimong hari sa napulo ka mga banay sa amihanan, siya nahadlok nga sa dihang ang mga katawhan moadto aron sa paghalad didto sa templo sa Jerusalem, mahimo silang matintal sa pag-alsa ug pagpakig-abin sa kasundalohan ni Rehoboam, hari sa Juda, ang duha ka banay gingharian. Naghimo si Jeroboam ug duha ka bulawan nga baka, ug gibutang ang usa sa Betel ug ang usa sa Dan. Gisultihan niya ang katawhan nga lisud alang kanila ang pag-adto sa Jerusalem aron sa pagsimba, ug namakak sa pagingon nga ang bulawan nga mga baka nga iyang gihimo sama sa mga dios nga nagdala sa ilang mga katigulangan gikan sa yuta sa Ehipto.-I Hari 12:25-33

Si Jeroboam naghimo ug laing dapit alang sa mga katawhan aron sa pagsimba ug paghalad. Apan ang Diyos nasuko pag-ayo niini ug nagsulti sa mga pulong nga malig-on batok sa mga Israelita pinaagi kang propeta Amos. Umadto kamo sa Betel, ug panglapas kamo; ... pagpadaghan sa mga kalapasan; pagdala sa inyong mga sakripisyo sa matag buntag, ... paghalad og sakripisyo sa pagpasalamat nianang may lebadura, ug imantala ang kinabubut-ong mga halad, imantala kini; kay mao nay imong gusto, O katawhan sa Israel!”- Amos 4:4,5

Ang imoralidad nahimong problema usab sa napulo-ka-tribo ug duha ka tribo nga mga gingharian. Ang Israel gilibutan sa mga pagano nga mga nasud nga nagbuhat sa imoral ug dili diosnon nga kinaiya. Daghan sa Israel ang nagsugod sa pagbuhat sa susama nga mga butang. “Bisan pa niana gipasidan-an ni Jehova ang Israel ug ang Juda pinaagi sa tagsatagsa ka manalagna, ug sa tagsatagsa ka magtatan-aw, nga nagaingon: Bumalik kamo gikan sa dautan ninyong mga dalan, ug bantayi ang akong mga sugo ug kabalaoran, sumala sa tanang Kasugoan nga akong gisugo sa inyong mga amahan, nga akong gipadala kaninyo pinaagi sa akong mga alagad nga mga propeta. Apan sila wala mamati, kondili nagmagahi, sama sa gihimo sa ilang mga amahan, nga wala tumoo kang Jehova nga ilang Diyos. Gisalikway nila ang iya mga pagsulundan ug mga kasugtanan nga gihimo niya uban sa ilang mga katigulangan, ug ang mga pahimangno nga gihatag niya kanila. Gigamit nila ang pagpanag-an ug pamarang, ug gibaligya ang ilang kaugalingon sa pagbuhat sa daotan sa mga mata ni Yahweh.” “ Ang usa ka lalaki ug ang iyang amahan moadto sa samang dalagita, ... naghigda sila sa tupad sa matag halaran sa mga sapot nga gikuha sa garantiya; ug sa balay sa Diyos sila nagainum sa bino niadtong gipamulta.”- II Hari 17:13-17; Amos 2:7,8

Bisan pa niining makalilisang nga mga sala, daghan sa Israel dayag nga naghunahuna nga ang Diyos nahimuot kanila, tungod kay sila nagasunod sa pipila ka bahin sa Balaod, sama sa mga adlaw sa pista, solemne nga mga panagtigum, ug nagkalainlain nga mga halad. Apan, ang Diyos mihatag niini nga mensahe sa Israel, pinaagi ni Propeta Amos: “Gidumtan ko, gitamay ko ang inyong mga pangilin, ug wala ako mahimuot sa inyong solemne nga mga panagtigum. Bisan pa nga maghalad ikaw kanako sa imong mga halad nga sinunog ug sa mga halad -nga-kalan-on, ako dili modawat kanila, ug dili ko itugot nga ang mga halad sa pakigdait sa imong pinatambok nga mga hayop. Ipahilayo gikan kanako ang kasaba sa imong mga awit; sa alpa sa imong mga alpa ako dili mamati.”- Amos 5: 21-23

PAGHUKOM SA SALA

Dayon si Amos gihatagan og upat ka mga panan-awon gikan sa Diyos nga naghulagway sa makauulaw nga kahimtang sa Israel, ug nganong kinahanglan nga sila pahamtangan. Sa unang panan-awon, gihulagway ni Amos ang iyang nakita niining mga pulonga: “Ang Ginoong DIYOS

nagpakita kanako: tan-awa, siya nagporma og mga dulong sa sinugdanan sa pagpangtuyhad sa ulahing pagtubo. ... Ug sa diha nga sila nakatapus na sa pagpangaon sa mga balili sa yuta, unya ako miingon: Oh Ginoong Jehova, pasayloa, nagapakilooy ako kanimo; Unsaon pagtindog ni Jacob? Siya gamay kaayo!" (Amos 7:1,2) Sa iyang kaugalingong mga mata, si Jacob-Israel isip usa ka nasud-nagtan-aw sa iyang kaugalingon nga igo ang kaugalingon ug mapagarbuhon. Bisan pa, nakita ni Amos ang Israel ingon gayud niini, ug nangamuyo alang sa kaluoy sa Diyos. Tungod niini, ang Diyos nagsaad nga dili niya ipadayon ang silot. -- Bersikulo 3

Sa ikaduha nga panan-awon, nakita ni Amos nga ang Dios nagtawag alang sa "usa ka paghukom pinaagi sa kalayo, ug kini milamoy sa dakong lawom ug nagkaon sa yuta." Sa makausa pa, si Amos naghangyo alang sa kalooy sa Israel, ug ang Dios nagpugong pag-usab sa silot ug nagtapos sa hampak.-ber. 4-6

Ang ikatulo nga panan-awon adunay usa ka tunton. Ang manalagna misulat: "Tan-awa, ang Ginoo nagbarog tupad sa usa ka kuta nga gitukod pinaagi sa usa ka tunton, nga may usa ka tunton sa iyang kamot. Ug si Jehova miingon kanako: Amos, unsay nakita mo? Ug ako miingon, Usa ka tunton. Ug si Jehova miingon: Ania karon, ako nagbutang ug usa ka tugon sa taliwala sa akong katawohan nga Israel; Dili na gayud ako moagi pag-usab; ang mga hatag-as nga mga dapit ni Isaac mahimong biniyaan, ug ang mga balaang puloy-anan sa Israel pagalaglagon; ug ako motindog batok sa balay ni Jeroboam uban ang usa ka espada."- bersikulo 7-9

Gitultulan sa Diyos ang katawhan sa Israel sa paagi nga ilang sundon ang iyang mga sugo nga anaa sa Balaod, ug pinaagi sa daghang mga pasidaan nga gihatag sa iyang mga propeta. Kini naglangkob sa "tunton," o mga kinahanglanon sa pagkamatarung, nga sundon sa Israel. Tin-aw ug tukma ang mga sumbanan sa Diyos. Bisan pa, ang pagsukod sa paril nagpakita kon giunsa nga "gikan sa sinugdan" ang Israel namahimo gikan sa matarong. Bisan ang mga "hatag-as nga mga dapit" ug "mga santuwaryo" gigamit alang sa dili matarong nga mga katuyoan.

Ang ikaupat nga panan-awon, mao kini ang panahon sa ting-ani. "Ang

Ginoong Jehova nagpakita kanako: ug, ania karon, usa ka bukag sa mga bunga sa ting-init. Ug siya miingon: Amos, unsay nakita mo? Ug miingon ako: Ang usa ka bukag nga bunga sa ting-init. Unya miingon si Jehova kanako: Ang katapusan miabut na sa akong katawohan nga Israel; Dili na ako moagi pag-usab kanila.”(Amos 8:1,2) Ania ang katapusang eksena. Ang bunga sa pagkamapihigon sa Israel hingpit nga hinog, ug kini karon panahon sa paghukom ug pagsilot. Ang usa hapit makahanduraw nga hingpit sa usa ka bukag sa hinog nga bunga nga mahimong madunot sa adlaw sa ting-ani, nga naghulagway kon giunsa nga ang nasod sa Israel nagun-ob ug nadaot sa panan-aw sa Diyos.

Gisubli sa Diyos ang iyang hukom batok sa Israel, nga nag-ingon “dili na ako magpanalipod kanila.”(Berso 2) Si Amos miila sa hustisya sa pahayag sa Diyos ug wala magtinguha sa pagpukan sa iyang hukom, sama sa iyang gihimo sa una nga panan-awon. Segurado ang pulong sa Diyos, ug ang silot ipatuman.

Ingon nga daw ang mga tawo sa Israel mituo sa mga kanunay nga gibalikbalik nga mga pulong: “sa diha nga may grasya, kanunay nga anaa sa grasya.” Ang Diyos mipabor kanila ingon nga iyang pinili nga katawhan. Busa, sila sayup nga nangatarungan nga obligado siya sa pagpakaon kanila, paghatag kanila og tubig, ug pagpanalipod kanila sa walay katapusan, bisan unsa pa ang ilang gibuhay. Apan, ang Diyos wala sa ingon nga obligasyon, ni sa wala pa, panahon, ni human sa panahon ni Propeta Amos.

Naghunahuna usab ang mga Israelita nga aron mapahimut-an ang Diyos igo na lamang nga sundon ang mga ritwal ug mga tradisyon. Ang napulo-ka-tribo nga gingharian miadto sa Bethel aron sa pagsakripisyo ug pagdala sa mga ikapulo. Ang ilang walay pulos nga mga tulomanon wala'y kahulogan alang sa Ginoo, bisan pa, tungod kay siya nangita sa hustong bunga sa kinasingkasing nga pagtuman kaniya. Kini wala niya makita. Sama sa usa ka bukag sa bunga sa ting-init nga nadunot sa init, ang nasod sa Israel nadaut. Ang Diyos nagpahibalo sa Israel nga hapit na siya molihok nga piho nga itumong batok kanila. “Kamo lamang ang akong nahibaloan sa tanang mga banay sa yuta: busa pagadu-awon ko kamo tungod sa tanan ninyong mga kasal-anan.” - Amos 3:2

NATURAL NGA ISRAEL TIPIKAL

Bisan pa ang mga Israelita mga piniling katawhan sa Diyos ug gihatagan sa daghang mga saad gikan kaniya, dili sila gusto mag-usab sa ilang mga kasingkasing. Tungod niini, sila gibihag sa Babilonia. Diha sa Bag-ong Tugon, gipasidan-an kita nga ang mga kasinatian sa Israel usa ka panig-ingnan kanato. Si Apostol Pablo nagsulat: “Kini nga mga butang kasingkasing nga nahitabo kanila, ug gisulat alang sa atong pahimangno, nga ang mga katapusang kapanahonan miabot na. Busa, siya kinsa naghun-ahuna nga siya nagbarug, pag-amping basin siya mahulog.”- ICor. 10: 11,12

Gihisgotan sa Bibliya nga ang “Sion” mao ang “siyudad ni David.” (II Samuel 5:7; I Hari 8:1) Ang Literal nga Sion usa ka taas nga patag ibabaw sa bukid, nga gitawag nga usa ka bukid, nga nahimutang sa dakbayan sa Jerusalem. Diha sa Kasulatan, ang mga bukid sagad gihisgotan nga simbolo nga nagrepresentar sa mga gingharian. Sa basahon sa Amos ang Diyos miingon, “Alaot sila nga anaa sa kasayon sa Sion.” (Amos 6:1) Sa laing pagkasulti, kaalaot kadtong anaa sa Israel nianang panahona kinsa mibati sa kasayon uban sa mga panalangin sa Diyos, matahum nga templo sa Jerusalem nga ilang gitahud. Alaut usab kami, mga espirituhanon nga mga Israelita, kon ang kasayon makapalayo kanato gikan sa Diyos.

Dugang pa, diha sa Bag-ong Tugon ang “bukid nga Sion” gigamit sa paghisgot sa espirituhanon o langitnong bahin sa gingharian sa Diyos. (Hebreohanon 12:22; I Pedro 2:6; Pinadayag 14:1) Makasulti ba nga ang espirituhanon nga Sion, kadtong nagtinguha alang sa marka sa ganti sa langitnong tawag, “anaa sa kahayahay?” Mahimo ba kitang sad-an sa sama nga mga sala sama sa natural nga Israel, yutan-ong Sion, sa panahon ni Amos?

Sa katapusan sa iyang wali sa bukid, si Jesus miingon, “Tungod niini maila ninyo sila pinaagi sa ilang mga bunga. Dili ang tanan nga magasulti kanako, Ginoo, Ginoo, makasulod sa gingharian sa langit; kondili ang nagatuman sa kabubut-on sa akong Amahan nga anaa sa langit.”(Mateo 7:20,21) Ang “mga bunga” nga gitinguha sa Diyos diha sa iyang katawhan gitawag ni Apostol Pablo nga “bunga sa Espiritu.” Ang bunga naglakip sa “gugma, kalipay, kalinaw, pagkamapailubon, kalumo, pagkamaayo, pagtoo, kaaghop, pagpugong sa kaugalingon,” ug pagagamiton ngadto sa uban isip usa ka pagpamalandong sa kinaiya sa Diyos kanato.-Galacia 5:22-25

ANG PAGSULAY SA KAUSWAGAN

Si Apostol Pedro misulat: “Ang pagsulay sa imong pagtoo, labi pang bililhon kay sa bulawan nga mahanaw, bisan kini gisulayan sa kalayo, mahimong makit-an sa pagdayeg ug dungog ug himaya sa pagpadayag ni Jesu-Cristo.” (I Pedro 1:7) Niini nga bersikulo ang pulong nga “pagsulay” nagkahulugan nga “pagtino.” Sa unang mga tuig sa Panahon sa Ebanghelyo, usa ka malisud nga pagsulay o pagsulay alang sa mga sumosunod ni Kristo mao ang kasagaran sa pisikal nga paglutos. Bisan pa, sa karon nga panahon, kini talagsaon alang sa kadaghanan sa katawhan sa Ginoo.

Sa usa ka mahinungdanon nga bahin sa kalibutan karon, ang kauswagan mas daghan, kon itandi sa panginabuhi sa ika-19 nga siglo ug sa sayo pa niini. Ang kauswagan, bisan pa, mahimo nga usa ka babag sa pagpahimuot sa Ginoo, sumala sa gisulti kanato sa basahon sa Job: “Busa, puno sa kahayahay, ang ilang kinabuhi milabay ug sila milugsong sa katapusan nga walay pakigbisog ngadto sa lubnganan. Ug kini mao ang mga tawo nga nagpugong sa Diyos nga magpahilayo gikan kanila, midumili sa pagtuon sa iyang kabubut-on; unsa nga katungod nga siya, ang Makagagahum sa tanan, sa ilang pagkamasulundon, unsa nga kaayohan ang ilang maangkon pinaagi sa paghalad sa pag-ampo ngadto kaniya?”- Job 21:13-15

Ang kauswagan maoy usa ka grabe nga pagsulay alang sa mga gingharian sa Israel ug Juda. Sa materyal, ang mga butang tingali wala makahatag ug kaayohan kanila. Nagsimba sila kon asa ug asa sila nahimuot, ug daghan ang mitoo sa ilang gusto. Kining hugaw nga pagbati sa “pagkamatinud-anon” nga ilang gitan-aw nga gikinahanglan, ug ang kauswagan nga ilang natagamtam, sa ilang mga mata, ebidensya sa pagtugot sa Diyos.

Bisan pa niana, wala nay mas labaw nga pagsulay kay sa panahon sa hilabihan nga dakong kapalaran. Sa pagbasa mahitungod sa ting-init ug ug sa tingtug-naw nga mga “balay” ug sa “mga balay nga garing” sa Israel sa panahon ni Amos, ang pagkamapahitas-on ni Uzzias, ug ang pagkapakyas ni Solomon sa dihang siya adunahan, dayag nga ang kauswagan mahimo nga usa ka pagsulay alang sa mga sumosunod sa Ginoo.-Amos 3:15; II Cron. 26:16-21; I Hari 11:4-10

Ang laing matang sa kauswagan mao ang pagbaton sa madagayaon kanato sa pagkakaron nga mensahe sa kamatuoran. Mahimo kita moangkon nga “anaa sa kamatuoran” sulod sa daghang katuigan, nagbasa ug nagtuon sa Pulong sa Diyos ug ang dugang nga pagtabang sa Bibliya nga mabatonan. Bisan pa niana, kinahanglan kita magpakisayud: Ang “kamatuoran” ba anaa tinuod kanato? Nagpadayon ba kini nga nagpabalaan kanato, ug nagtabang kanato sa pagbalhin sa atong kasingkasing ug hunahuna? -Juan 17:17; Roma. 12:2; I Thess. 4:1
-4

Diha sa basahon sa Pinadayag adunay usa ka paghulagway sa pipila sa nag-angkon nga mga sumusunod sa Panahon sa Ebanghelyo ni Kristo kinsa, sa ilang kaugalingong mga mata, mibati nga sila adunahan ug mauswagon, apan kinsa ang paghukom sa Dios lain. “Ngadto sa anghel sa iglesia sa Laodicea nagsulat; ... ikaw dagaang, ... Tungod kay ikaw nag-ingon, ako dato, ug nagdugang sa mga kabtangan, ug walay panginahanglan; ug wala ka mahibalo nga ikaw mahuluy-on, ug makalolooy, ug kabus, ug buta, ug hubo.”(Pinadayag 3:14-17) Ang mensahe ngadto sa iglesia sa Laodicea mao ang ikapito ug katapusan nga gipahayag sa panan-awon ni Juan nga Tigpadayag, ug nga atong gitooan nagtumong sa karon nga panahon sa Pagpangani sa katapusan sa Panahon sa Ebanghelyo.-Mateo 13:39

IDOLATRIYA UG IMORALIDAD KARON

Sa karon nga panahon tingali dili ingon sa daghang mga literal nga mga diosdios, nga hinimo sa kahoy o bato, nga giludhan ug gisimba, sama sa mga adlaw ni Amos. Ang mga modernong diosdios sa kinatibuk-an labaw nga maliputon ug mahimong maglakip sa mga butang sama sa: pagkapopular, bahandi, kabantog, kadunggan, ug kaugalingon. Sa karon nga katilingban, ang mapasigarbuhon sa atong kaugalingon nga kalampusan, ug ang pagsulti sa uban kung unsa ang atong nabuhat o nahimo, ug ang pag-ila nga atong nadawat gikan sa uban, maayo kaayo nga gilantaw. Kini makapahimo kanato sa pagsugod sa paggugol sa dugang ug mas daghang panahon sa pagpahibalo sa uban sa makapaikag nga mga butang nga nahitabo sa atong personal nga kinabuhi, ingon man usab sa pagbasa mahitungod sa gibuhay sa uban. Ang tanan niini, hinoon, adunay kapadulngan sa paggamit sa atong panahon sa pagpamalandong ug pagtuon sa Pulong sa Diyos, ug sa

pagpamalandong kon unsaon nato paggamit ang mga leksyon nga anaa niini. Kon dili kita mag-amping, kini nga kinatibuk-ang mga kinaiya, nga nagdagan sa katilingban karon, sa hinayhinay makapahisalaag kanato ug makapahilayo kanato gikan sa mga agianan sa Ginoo.

Sa samang paagi, sama sa panahon ni Amos, kaylap ang imoralidad karon. Diha sa media, daghang mga imoral ug dili diosnon nga mga buhat ang balik-balik nga gipakita ingon nga madawat nga panggawi. Dugang pa, ang mga gobyerno sa tibuok kalibutan nagpasa sa mga balaod sa bag-ohay nga katuigan nga nagmatuod sa pipila niini nga matang sa kinaiya. Gikasubo nato ang pagsaksi niining mga butanga, nga nakaamgo nga kini mga dugang nga resulta sa pagkapukan sa tawo, ug daghan ang kinahanglan nga mabuntog ug mawagtang ang ilang kaugalingon panahon sa yutan-ong gingharian ni Kristo. (Isaias 35:8; Pinadayag 21:27) Alang sa mga sumusunod ni Kristo sa pagkakaran, ang husto ug dili maayo nga pamatasan klarong gibutang alang kanato diha sa Kasulatan.-Roma 1:21-28; I Corinto 6:9,10,19,20; Efe. 5:1-9

ANG ANTIDOTE: PAGPANGITA SA GINOO

Nag-ingon ang Diyos sa panimalay sang Israel, “Pangitaa ninyo ako ug mabuhi kamo.” (Amos 5:4) Paagi sa manalagna, dugang gipasabot sa Ginoo nga ang pagpangita kaniya dili usa ka pangutana sa paglakat ngadto sa Bethel, o bisan sa Jerusalem. Hinunoa, “pangitaa ang maayo, ug dili ang daotan,” ug “dumtan ang daotan, ug higugmaa ang maayo.” - bersikulo 14,15

Naghunahuna si Propeta Miqueas kon unsaon niya pagduol sa Ginoo. Ug siya miingon: “Mianhi ba ako sa pagpakigsulti uban kaniya? ... Mahimuot ba ang Ginoo sa nilibo nga karnero o sa linibo ka mga suba sa lana?” Gisulat ni Miqueas ang tubag nga gihatag sa Diyos kaniya: “Unsay gikinahanglan sa Ginoo kanimo, apan sa pagbuhat sa makiangayon, ug sa paghigugma sa kaluoy, ug sa paglakaw nga mapainubsanon uban sa imong Diyos.” (Miqueas 6:6-8) Sa samang paagi, si Moises misulat: “Unsa ang gikinahanglan sa Ginoo nga imong Diyos kanimo, apan sa pagkahadlok kang Jehova nga imong Diyos, mga paagi, ug paghigugma kaniya, ug sa pag-alagad sa Ginoo nga imong Diyos sa tibuok mong kasingkasing ug sa tibuok mong kalag.”- Deut. 10:12

KAUGALINGONG RESPONSABILIDAD

Nakita ni Amos ang kahalangdon ug kauswagan sa iyang panahon. Hibaw-an usab nato ang talan-awon, pagsimba sa diosdios, ug imoralidad karon. Nakaamgo kita nga ang kadautan niining daotan nga kalibutan karon nakaabot sa kahingpitan niini ug hinog na alang sa paghukom sa Diyos. (Pinadayag 14:14-19) Bisan pa niana, atong ilhon usab ang atong kaugalingong personal nga responsibilidad kalabut sa mga kinahanglanon sa Diyos alang sa espirituhanon nga Israel.

Si Jesus nagpasidaan nga atol sa pag-ani sa Panahon sa Ebanghelyo, “tungod kay ang kadautan modaghan, ang gugma sa kadaghanan magabugnaw.” (Mateo 24:12, Revised Version) Dili nato itugot nga ang kadautan sa atong palibut sa kalibutan mao ang hinungdan nga ang atong mga kasingkasing mabugna. Dili usab kita magpalayo sa Diyos pinaagi sa pagpangita sa kauswagan, gugma sa kasayon, o pagkasikat sa uban. Dili kita makaangkon sa mga saad nga may kalabutan sa taas nga pagtawag nga gibutang sa atong atubangan, samtang sa samang panahon nagabuhat sama sa kalibutan. Hinunoa, ang atong tinguha mao ang pagpangita sa Diyos, nga nagtinguha nga “magabuhat nga makiangayon,” “higugmaon ang kalooy,” ug “maglakaw nga mapainubsanon.”

Ang mga prinsipyo sa Diyos dili mausab. Sa adlaw ni Amos, gihukman sa Diyos ang nasod sa Israel nga dili takus sa iyang padayon nga paguyon niadtong panahona. Nagtoo kami nga kini nga mga propesiya adunay aplikasyon usab sa karon nga Panahon sa Ebanghelyo. Si Apostol Pedro misulat, “Ang takna miabut nga ang paghukom magsugod sa balay sa Diyos.” (I Pedro 4:17) Atong hisgutan ang Pulong sa Diyos, aron kita mamahimong sama sa atong Amahan sa Langit, ang usa nga angay natong pahimut-an. Higugmaon nato ang mga butang nga matuod, husto, dungganon ug diosnon, bisan unsa pa ang isulti o buhaton sa uban sa atong palibot. Sa ingon, sa dili madugay atong madungog ang iyang matam-is, “Maayong pagkabuhat, maayo ug matinud-anon nga sulugoon; ... dumuyog ka sa kalipay sa imong ginoo.”- Mat. 25:23

